

УДК 342.9

DOI 10.32755/sjlaw.2025.03.007

Корчова І. В.,аспірантка кафедри адміністративного
та конституційного праваНавчально-наукового інституту права,
правоохоронної діяльності та психології,Пенітенціарна академія України,
м. Чернігів, Україна

ORCID: 0000-0002-0812-6922

ДИСКРЕЦІЙНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНУ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ (КОНТРОЛЮ) У СФЕРІ ТЕХНОГЕННОЇ ТА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ

У статті досліджуються дискреційні повноваження органу державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки. Констатовано, що існування дискреційних повноважень породжує суперечності між принципом правової визначеності та існуванням у контролюючого органу можливості вибору, обумовленого розсудом.

Ключові слова: забезпечення техногенної та пожежної безпеки, державний нагляд (контроль), державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки, застосування заходів реагування, порушення вимог законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки, дискреційні повноваження.

Постановка проблеми. Як відомо, однією із конституційних засад діяльності владних суб'єктів є положення Основного Закону про те, що «органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України» (ч. 2 ст. 19) [1]. Водночас вітчизняне законодавство з питань здійснення державного нагляду (контролю) наділяє органи державного (нагляду) контролю (у тому числі й у сфері техногенної та пожежної безпеки) певним ступенем свободи розсуду оцінювати ситуації, здійснювати правомірний вибір між декількома альтернативами рішень чи дій, тобто дискреційними повноваженнями.

Безумовно, наділення органу державного нагляду (контролю) дискреційними повноваженнями неминує породжувати суперечності між принципом правової визначеності та існуванням в органу державного нагляду (контролю) можливості вибору,

обумовленого розсудом. При цьому в науковій літературі звертається увага, що при реформуванні органів публічної адміністрації в сучасних умовах акцент робиться на усуненні зайвих і надмірних функцій, деталізації адміністративних процедур, конкретизації посадових обов'язків, що у підсумку сприяє певному звуженню обсягу дискреційних повноважень та викоріненню їх необ'єктивного застосування [2, с. 128].

На існуванні широких дискреційних повноважень посадових осіб органів державного нагляду (контролю), зокрема щодо вжиття заходів реагування під час здійснення державного нагляду (контролю), наголошувалося свого часу в Стратегії реформування системи державного нагляду (контролю), затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.12.2017 № 1020-р [3]. Однак до цього часу законодавство у цій сфері майже не змінилося. Тож дослідження дискреційних повноважень органів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки продовжує залишатися актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Формуванню теоретико-правового розуміння поняття дискреційних повноважень багато в чому сприяли здобутки таких учених, як: Н. Блажівська, О. Гаран, Р. Куйбіда, Р. Мельник, О. Тодощак, які можуть стати основою для дослідження дискреційних повноважень органу державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки.

Метою статті є аналіз дискреційних повноважень органу державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки.

Виклад основного матеріалу. Поняття дискреційних повноважень закріплено в рекомендаціях Комітету Міністрів Ради Європи № R(80)2, ухвалених Комітетом Міністрів 11.03.1980 р., як повноважень, які адміністративний орган, ухвалюючи рішення, може здійснювати з певною свободою розсуду, тобто коли такий орган може обирати з кількох юридично допустимих рішень те, яке він вважає найкращим за таких обставин [4]. У національному законодавстві на сьогодні легальна дефініція поняття «дискреційне повноваження» запропонована в п. 7 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про адміністративну процедуру». Таке

визначається як «повноваження, надане адміністративному органу законом, обирати один із можливих варіантів рішення відповідно до закону та мети, з якою таке повноваження надано» [5].

Аналіз чинного законодавства підтверджує, що орган державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки наділений широким обсягом дискреції при реалізації повноваження, пов'язаного із застосуванням заходів реагування у вигляді повного або часткового зупинення до повного усунення порушень вимог законодавства з питань пожежної та техногенної безпеки роботи підприємств, окремих виробництв, виробничих дільниць, експлуатації будівель, об'єктів, споруд, цехів, дільниць, а також машин, механізмів, устаткування, транспортних засобів, зупинення проведення робіт, у тому числі будівельно-монтажних, випуску і реалізації пожежонебезпечної продукції, систем та засобів протипожежного захисту, надання послуг, у разі якщо такі порушення створюють загрозу життю та/або здоров'ю людей (п. 48 ч. 2 ст. 17-1 КЦЗ України) [6]. Зауважимо, що хоча переважно в юридичній науці термін «повноваження» пов'язується з сукупністю прав і обов'язків суб'єкта, закріплених за ним у встановленому законодавством порядку для здійснення покладених на нього функцій [7, с. 639], дане повноваження слід розуміти саме як обов'язок.

Дійсно, при реалізації цього повноваження йдеться не лише про вжиття правообмежень до суб'єктів, щодо яких здійснюється державний нагляд (контроль), а й про забезпечення інтересів суспільства, які виявляються в усуненні небезпеки для життя і здоров'я людей. Тобто у разі виявлення на об'єкті таких порушень вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, що створюють загрозу життю та/або здоров'ю людей, контролюючий орган не просто має право, а зобов'язаний звернутися до суду з позовом про застосування заходів реагування. На неможливості залишати поза увагою порушення вимог законодавства у цій сфері наголошується і в ч. 1 ст. 68 КЦЗ України, де зазначено, що «посадові особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, у разі порушення вимог законодавства з питань техногенної та пожежної безпеки, в тому числі невиконан-

ня їх законних вимог, зобов'язані застосовувати санкції, визначені законом» [6]. Іншими словами, контролюючий орган у такому випадку повинен діяти однозначно – у разі виявлення таких порушень, що створюють загрозу життю і здоров'ю людей, контролюючий орган зобов'язаний звернутися до суду з відповідним позовом.

Хоча відповідне формулювання КЦЗ України є імперативним, підставою для звернення до суду є виявлення не будь-яких порушень вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, а лише тих, що створюють загрозу життю та/або здоров'ю людей. Об'єктивним фактором, що обумовлює існування розсуду в такому випадку є використання законодавцем оціночного поняття «загроза життю та/або здоров'ю людей». Вітчизняне законодавство не пропонує жодних підходів до віднесення тих чи інших порушень до таких, що є загрозливими для життя та здоров'я людей, тому оцінка юридичного факту (а саме визначення наявності таких загроз) відбувається на розсуд контролюючого органу. До того ж закріплене за контролюючим органом повноваження надає можливість останньому визначити на власний розсуд обсяг застосовуваних санкцій – повне або часткове призупинення діяльності об'єкта, на якому виявлені порушення. Це своєю чергою робить повноваження дискреційним.

Про існування моменту розсуду при реалізації такого повноваження йдеться в постанові Верховного Суду від 29.10.2020 у справі № 815/6378/17, в якій останній зазначив, що саме контролюючий орган наділений дискреційними повноваженнями щодо встановлення наявності або відсутності порушень у сфері техногенної та пожежної безпеки, та лише цей орган здійснює прогнозування імовірності виникнення надзвичайних ситуацій, визначає показники ризику [8]. Уточнимо лише, що саме по собі повноваження щодо встановлення наявності або відсутності порушень у сфері техногенної та пожежної безпеки не є дискреційним: оцінка посадовою особою стану дотримання протипожежних норм на об'єкті навряд чи може містити елементи розсуду, адже в такому випадку йдеться про виконання (дотримання) підконтрольним суб'єктом вимог законодавства. Натомість розсуд стосується саме оцінки серйозності таких порушень.

Зважаючи на те, що такі заходи реагування застосовуються у судовому порядку, на контролюючий орган покладається обов'язок доказування тих обставин, на яких ґрунтуються його вимоги. Тобто в позовній заяві повинно бути обґрунтовано, що встановлені порушення створюють реальну загрозу охоронюваним законом цінностям, а суд зі свого боку повинен дослідити відповідні фактичні обставини. У протилежному випадку, якби суд виходив виключно з позиції контролюючого органу, який реалізує свої дискреційні повноваження, роль суду як суб'єкта, на якого законодавцем покладено функцію здійснення попереднього контролю у відносинах із застосування заходів реагування, була б невизначеною. При цьому в ході судового розгляду суд також реалізує дискреційні повноваження, надаючи оцінку порушенням на предмет їх загрози життю і здоров'ю людей. Тож підстави для застосування заходів реагування повинні бути належним чином обґрунтовані в позовній заяві з посиленням на реальні наслідки недотримання (невиконання) вимог законодавства та перевірені в рамках судового розгляду.

Оціночні поняття знаходять конкретизацію саме в процесі правозастосування, тому вважаємо за необхідне зупинитися на практиці розгляду справ про застосування заходів реагування щодо віднесення порушень вимог законодавства до таких, що створюють загрозу для життя чи здоров'я людей. Аналіз актів правосуддя, представлених в Єдиному державному реєстрі судових рішень, дає підстави стверджувати, що практика адміністративного суду, який забезпечує законність реалізації органом державного нагляду (контролю) своїх дискреційних повноважень, не характеризується послідовністю.

Так, за позицією Верховного Суду, відображеною в постанові від 21.08.2019 «всі порушення протипожежних норм тією чи іншою мірою створюють загрозу життю та/або здоров'ю людей» [9]. Таке твердження певною мірою є виправданим, адже, як зазначає Т. В. Парпан, передбачені законодавством організаційні, інженерно-технічні та інші заходи пожежної безпеки мають єдину спрямованість – запобігання виникненню пожеж (зведення до мінімуму випадків виникнення пожеж) та зменшення їх негативних наслідків [10, с. 226]. Водночас можна на-

вести багато прикладів, де суд відмовляв у задоволенні позову саме на тій підставі, що, на переконання суду, ті чи інші порушення, які були виявлені на об'єкті, не створюють загрозу життю та здоров'ю людей.

Предметом дослідження Верховного Суду також було питання юридичних властивостей окремих порушень протипожежних вимог щодо віднесення їх до таких, що створюють або не створюють загрозу для життя чи здоров'я людей. Зокрема, у справі № 640/10135/20 надано оцінку такому порушенню як необлаштування приміщень установками автоматичної пожежної сигналізації. Судом зазначено, що воно «не є підставою для застосування заходів реагування у вигляді повного зупинення роботи об'єкта перевірки, оскільки законодавець пов'язує настання реальної загрози життю та здоров'ю людей від пожежі з обставинами, які можуть призвести до займання та розповсюдження вогню». У той же час, як зазначається в постанові, вимога облаштування приміщень установками автоматичної пожежної сигналізації спрямована на своєчасне виявлення та сповіщення про вже виниклу пожежу, ліквідацію її наслідків, тому «відсутність таких установок аж ніяк не свідчить про наявність неприпустимого ризику виникнення і розвитку пожежі» [11]. Така правова позиція йде в розріз з тією, що відображена в постанові, згаданій вище. Тож, як бачимо, підходи в розумінні загрози тих чи інших порушень у контролюючого органу і суду не завжди збігаються.

Безумовно, застосування законодавчої норми, яка містить оціночне поняття, супроводжується ризиком порушень з боку правозастосувача, що може виражатися в реалізації ним владних повноважень у тих випадках, коли за задумом законодавця такі в нього відсутні, або ж навпаки, нереалізації покладеного на нього обов'язку щодо застосування санкцій тоді, коли є всі підстави вважати, що він має бути виконаний. Видається, що використання оціночного поняття в багатьох випадках є виправданою мірою, що пов'язано з неможливістю описати всі випадки можливого застосування тієї чи іншої норми.

Чи виправданим є застосування оціночного поняття при формулюванні повноваження контролюючого органу, передба-

ченого п. 48 ч. ст. 17-1 КЦЗ України, і чи його використання законодавцем не створює надлишок дискреції органу державного нагляду (контролю) у відповідних правовідносинах? Ми схильні вважати, що відповідь на це запитання має бути ствердною. Хоча за своєю сутністю оціночні поняття є виявом правової невизначеності, в той же час вони є тією конструкцією, яка забезпечує зв'язок між правовим забезпеченням, для якого властивий формалізм, та практикою втілення цих норм права в життя. Очевидно, що сформулювати абсолютно визначений перелік порушень, що створюють загрозу життю та/або здоров'ю людей, є завданням непідсильним. До того ж формально у п. 48 ч. 2 ст. 17-1 КЦЗ України йдеться не про поняття абстрактних порушень, що за своєю сутністю належать до таких, що створюють загрозу життю та здоров'ю, а про конкретні виявлені на об'єкті порушення протипожежних вимог, які в своїй сукупності становлять небезпеку для публічних інтересів.

Слід зауважити і те, що законодавець не окреслює випадки, у яких необхідно здійснювати повну, а у яких достатньо і часткової зупинки роботи об'єктів, зупинення робіт, надання послуг. Так, визначення кількісних показників реалізації відповідного повноваження також віддано на розсуд контролюючого органу, а в подальшому – адміністративного суду. Межі розсуду в такому випадку повинні окреслюватися метою, відповідно до якої законодавцем надано дискреційне повноваження – обмежити діяльність об'єктів, продовження експлуатації (роботи) яких без вжиття заходів реагування може заподіяти шкоду охоронюваним законом цінностям, при цьому настільки, наскільки це є потрібним для убезпечення життя і здоров'я людей.

Контролюючий орган у сфері техногенної та пожежної безпеки також наділений дискреційними повноваженнями і при реалізації своїх обов'язків щодо вжиття інших заходів реагування – видання приписів. Дискреція в такому випадку виявляється в можливості на власний розсуд встановити строки виконання приписів. Дійсно, нормами законодавства не визначено чітко, які саме строки повинні бути встановлені для усунення тих чи інших виявлених порушень вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки. Очевидно, що при визначенні

таких строків посадова особа контролюючого органу повинна керуватися принципом розумності, надаючи достатній час для усунення виявлених правопорушень. При визначенні достатності часу слід враховувати як правовий статус підконтрольного суб'єкта (що впливає на порядок його фінансування, необхідність дотримання встановлених законом процедур закупівлі), так і часові затрати на виконання заходів, яких необхідно вжити для забезпечення дотримання (виконання) встановлених вимог техногенної та пожежної безпеки.

Варто зазначити і те, що чинне законодавство наділяє контролюючий орган правом певною мірою на власний розсуд визначати порядок здійснення юридично значущих дій, у тому числі строк початку здійснення позапланових заходів. Можливість проведення позапланової перевірки завжди пов'язується з певним юридичним фактом, однак часовий проміжок між виникненням такого юридичного факту та проведенням позапланової перевірки не завжди визначений законодавством. Зокрема, донедавна не були визначені строки проведення позапланових заходів державного нагляду (контролю), викликаних необхідністю перевірки виконання вимог приписів щодо усунення порушень вимог законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки (абз. 4 п. 1 ст. 6 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»). Об'єктивно, що позапланова перевірка за такою підставою могла бути проведена після закінчення строків виконання припису, що ж стосується кінцевих строків початку її проведення, то вони жодним чином не були обумовлені. Це створювало ситуацію правової невизначеності, коли контролюючий орган міг провести перевірку як наступного дня після закінчення строків виконання припису, так і невиправдано зволікати з проведенням перевірки протягом тривалого часу. Щодо державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки така правова невизначеність на сьогодні усунута: у зв'язку з ухваленням Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки» позапланова перевірка за такою підставою прово-

диться не раніше останнього дня строку для усунення порушення, визначеного приписом або іншим розпорядчим документом, та не пізніше як через два місяці із зазначеного дня.

Не варто залишати поза увагою, що при формулюванні однієї з підстав для проведення позапланових перевірок законодавець також використовує оціночне поняття. Так, позапланова перевірка проводиться за зверненням фізичної особи (фізичних осіб) про порушення суб'єктами, щодо яких здійснюється державний нагляд (контроль), вимог законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки, що заподіяло або може заподіяти шкоду її правам, законним інтересам, життю чи здоров'ю, навколишньому природному середовищу чи безпеці держави, або юридичної особи про порушення, що заподіяло або може заподіяти шкоду її правам, законним інтересам. Термін для позначення гіпотетичної можливості заподіяння шкоди є оціночним поняттям, використання якого законодавцем також не сприяє дотриманню принципу правової визначеності у правовому регулюванні державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки, може ставати джерелом зловживань з боку контролюючого органу та недобросовісних конкурентів. Однак і відмова від його застосування не дозволить певним чином реагувати контролюючому органу на потенційні загрози, які викликані порушеннями.

Висновки. Отже, контрольно-наглядова діяльність у сфері техногенної та пожежної безпеки неможлива без визначеного простору для розсуду контролюючого органу та його посадових осіб. У зв'язку з цим законодавець наділив останніх дискреційними повноваженнями, які дозволяють оцінювати фактичні обставини, діяти (або не діяти) залежно від обставин. На нашу думку, надмірна деталізація правового регулювання у цій сфері з позбавленням органу державного нагляду (контролю) дискреційних повноважень може спричинити безпорадність останнього і аж ніяк не сприятиме забезпеченню публічних інтересів. До того ж реалізація дискреційних повноважень щодо вжиття заходів реагування стає предметом перевірки адміністративного суду, без рішення якого останні не можуть бути застосовані.

Список використаних джерел

1. Конституція України : Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80/print> (дата звернення: 15.04.2025).
2. Артеменко І. А. Дискреційні повноваження в діяльності органів публічної адміністрації: теоретичні основи та проблеми застосування. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Вип. 2. Том. 1. С. 128–131.
3. Стратегія реформування системи державного нагляду (контролю) : затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.12.2017 № 1020-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1020-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 15.04.2025).
4. Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи № R(80)2 щодо здійснення адміністративними органами влади дискреційних повноважень : прийняті Комітетом Міністрів 11.03.1980. URL: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/rada_yevropy_rekomendaciya_r_80_2_3.pdf (дата звернення: 15.04.2025).
5. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text> (дата звернення: 15.04.2025).
6. Кодекс цивільного захисту України : Кодекс від 02.10.2012 № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17/print> (дата звернення: 15.04.2025).
7. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. Київ : Юридична думка, 2007. 992 с.
8. Постанова Верховного Суду від 29.10.2020 (справа № 815/6378/17, провадження № К/9901/59701/18). *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92509603> (дата звернення: 15.04.2025).
9. Постанова Верховного Суду від 21.08.2019 (справа № 809/671/16, провадження № К/9901/13749/18). *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83800051> (дата звернення: 15.04.2025).
10. Парпан Т. В. Сучасний стан правового регулювання пожежної безпеки в Україні. *Право і суспільство*. 2013. № 6–2. С. 225–229.
11. Постанова Верховного Суду від 16.02.2022 (справа № 640/10135/20, провадження № К/9901/45787/21). *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103371619> (дата звернення: 15.04.2025).

Korchova I.,

Postgraduate student of the Department of Administrative
and Constitutional Law of the Educational
and Scientific Institute of Law, Law Enforcement and Psychology,
Penitentiary Academy of Ukraine,
Chernihiv, Ukraine
ORCID: 0000-0002-0812-6922

DISCRETIONARY POWERS OF THE STATE SUPERVISION (OVERSIGHT) BODY IN THE FIELD OF MAN-MADE AND FIRE SAFETY

The article examines the discretionary powers of the state supervisory (oversight) body in the field of man-made and fire safety. It is stated that the existence of discretionary powers creates a contradiction between the principle of legal certainty and the existence of the possibility of a choice determined by discretion in the supervisory body.

Analysis of current legislation confirms that the state supervision (oversight) body in the field of man-made and fire safety is endowed with a wide scope of discretion, in particular, when exercising the authority related to the application of response measures in the form of complete or partial suspension until complete elimination of violations of the requirements of the legislation on fire and man-made safety of enterprises, individual production facilities, production sites, operation of buildings, facilities, structures, workshops, sites, as well as machines, mechanisms, equipment, vehicles, suspension of work, including construction and installation work, production and sale of fire-hazardous products, fire protection systems and means, provision of services, if such violations pose a threat to the life and/or health of people. However, the concept of “threat to the life and/or health of people” is evaluative.

In addition, the authority assigned to the supervisory authority allows the latter to determine at its own discretion the scope of the applied sanctions – full or partial suspension of the activity of the facility where violations are detected, which, in turn, makes the authority discretionary. The supervisory authority in the field of man-made and fire safety is also endowed with discretionary powers in the implementation of its duties to take other response measures – issuing regulations.

Key words: *ensuring man-made and fire safety, state supervision (oversight), state supervision (oversight) in the field of man-made and fire safety, application of response measures, violation of legislative requirements in the field of fire and man-made safety, discretionary powers.*

References

1. Ukraine (1996), The Constitution of Ukraine : Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80/print> (accessed 15 April 2025).

2. Artemenko, I. A. (2018), "Discretionary powers in the activities of public administration bodies: theoretical foundations and problems of application", *Scientific Bulletin of Kherson State University*, Issue 2, Vol. 1, pp. 128–131.

3. Ukraine (2017), Strategy for reforming the state supervision (control) system, the Cabinet of Ministers of Ukraine, Kyiv, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1020-2017-%D1%80#Text> (accessed 15 April 2025).

4. Council of Europe Recommendation R (80) 2 concerning the Exercise of discretionary Powers by administrative Authorities, adopted by the Committee of Ministers on 11 March 1980 at the 316th meeting of the Ministers' Deputies, available at: https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/rada_yevropy_rekomendaciya_r_80_2_3.pdf (accessed 15 April 2025).

5. Ukraine (2007), On Administrative Procedure: Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text> (accessed 15 April 2025).

6. Ukraine (2012), Code of Civil Protection of Ukraine: Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17/print> (accessed 15 April 2025).

7. Shemshuchenko, Yu. S. (2007), Large Encyclopedic Legal Dictionary, edited by Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv.

8. Resolution of the Supreme Court of October 29, 2020, case № 815/6378/17 (2020), available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92509603> (accessed 15 April 2025).

9. Resolution of the Supreme Court of July 21, 2019, case № 809/671/16 (2019), available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/8380005> (accessed 15 April 2025).

10. Parpan, T. V. (2013), "The current state of legal regulation of fire safety in Ukraine", *Law and Society*, No. 6–2, pp. 225–229.

11. Resolution of the Supreme Court of February 16, 2022, case № 640/10135/20 (2022), available at: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/103371619> (accessed 15 April 2025).